

### СЕКЦІЯ № 3.

## **ПРОБЛЕМИ РОЗКРИТТЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ**

*Басиста І. В., професор кафедри  
кримінального права та процесу  
Львівського торговельно-економічного  
університету, доктор юридичних наук,  
професор*

### **ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ПРИ ВНЕСЕННІ ІНФОРМАЦІЇ В ЄРДР**

Відповідно до оприлюдненої інформації Управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування ГУНП в Івано-Франківській області упродовж 2016 року виявлено 241 злочин, пов'язаний з незаконним обігом наркотичних засобів, з них 45 фактів збуту наркотиків, 4 факти утримання наркопритонів, 60 фактів незаконного вирощування нарковмісних рослин. Із незаконного обігу вилучено 34 кг 094 г наркотичних засобів, з них: 21 кг 117 г – марихуани, 12 кг 830 г – макової соломки, 53 г – амфетамінів, 15 г – кокаїну. Також було знищено 25074 квадратних метрів незаконних посівів снодійного маку та 121 квадратний метр незаконного посіву коноплі [1].

Поряд із такими «звітними» даними, слід відзначити, що розкриття та розслідування цієї категорії кримінальних правопорушень наштотується на цілу низку «перешкод», значна кількість з яких пов'язана із існуючим недосконалим правовим полем.

В першу чергу варто звернутися до реальної можливості дати правильну кваліфікацію протиправному діянню при внесенні інформації в ЄРДР. Відповідно до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, яке затверджене Наказом Генеральної прокуратури України від 06.04.2016 № 139 до Реєстру, серед іншого, вносяться відомості про попередню правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність [2].

На сьогоднішній день, як на мене, виконати цю вимогу у ряді випадків видається неможливим з позицій надання вірної кваліфікації вчиненого діяння. Адже для розмежування юридичної відповідальності, в першу чергу слід володіти відомостями хоча б про вид (тип) наркотичного засобу, якщо виявлений та вилучений середник взагалі належить до таких та його кількість. У слідчого немає жодної правової можливості пересвідчитися у цьому самотужки, без призначення відповідної експертизи, а звідси слідує, що даючи попередню правову кваліфікацію він змушений діяти навмання, що в принципі, як на мене, суперечить здоровій логіці речей.

Частиною першою статті 214 КПК визначено, що слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування [3].

Саме виходячи із цієї законодавчої вимоги є два варіанти дій на практиці, зокрема вносити в ЄРДР «все, що трапляється на очі» або ж укривати очевидні злочини, припускаючи, що виявлені та вилучені засоби не є наркотичними, що категорично неприпустимо та протиправно.

Досить спірною та непослідовною є законодавча позиція про те, що здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом. Огляд місця події у невідкладних випадках може бути проведений до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, що здійснюється негайно після завершення огляду. У разі виявлення ознак кримінального правопорушення на морському чи річковому судні, що перебуває за межами України, досудове розслідування розпочинається негайно; відомості про нього вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань при першій можливості [3].

Чому ж законодавцю не передбачити можливість призначення і проведення експертизи до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань? Що цьому перешкоджає? Як на мене позитив від таких законодавчих змін є очевидним.

Коли ж у слідчого з'являється реальна можливість «впевнитися у своїх припущеннях», бо інакше назвати надану ним кваліфікацію вчиненого діяння досить важко. Звісно така можливість наступить лише тоді, коли він отримає, як іменують на практиці, «позитивний» висновок

експертизи. Чи може існувати така ситуація у досудовому розслідуванні? Як на мене, то категорично ні.

Якщо звернутися до частини другої статті 242 КПК, то там варто було б передбачити імперативну вказівку слідчому або прокурору призначати експертизу і щодо належності виявлених та вилучених речових до наркотичних засобів.

Хочеться вірити, що ця проблематика, як і десятки інших прогалин та колізій чинного КПК буде знята найближчим часом, а удосконалене кримінальне процесуальне законодавство сприятиме оптимізації слідчої діяльності.

#### Список використаних джерел:

1. Про результати вжитих органами та підрозділами Національної поліції Івано-Франківської області заходів з протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та порядку, охорони прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави впродовж 2016 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://pravda.if.ua/news-114758.html>.

2. Наказ Генеральної прокуратури України від 06.04.2016 № 139 «Про затвердження Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16>.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page8>.